

Sulfaattimaiden kartoitus ja lupaprosessin mukaiset tutkimukset tuotantoalueilla

Sulfa II -loppuseminaari

Jaakko Auri ja Jukka Räisänen

13.5.2019

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

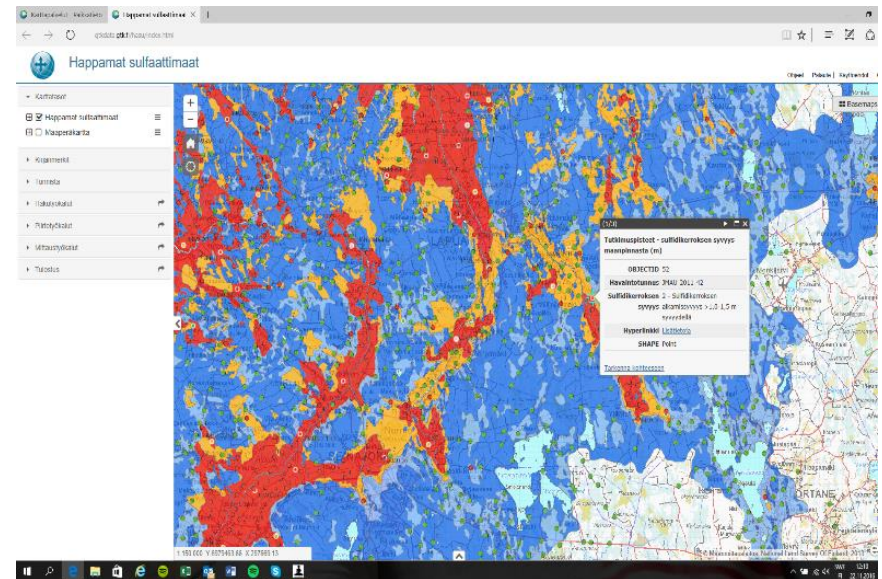
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Milloin tarve sulfaattimaaselvitykselle?

- Liittyvät ympäristölupaan (uusi tuotantoalue, luvan muuttaminen/tarkastus)
- Happamoituminen / vesistön pilaantumisen riski
  - Sijainti Litorina-meren korkeimman rannan alapuolella
  - Sijainti GTK:n Happamien sulfaattimaiden yleiskartan riskialueilla
  - Kallioperän mustaliuskealueet
  - Todetut happamuushaitat päästötarkkailussa tai omaehtoisessa tarkkailussa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Sulfaattimaaselvitysten haasteet

- Kairausten määrä / tiheys
  - Kuinka tarkasti esiintyminen halutaan tietää
  - Vaikuttaa oleellisesti kustannuksiin
- Näytteenottosyvyydet ja näytemäärät (kpl)
- Näytteenottajien pätevyys / asiantuntijuus
- Käytettävät näyteanalyysit
  - Kustannukset / analyysiajat (inkubaatio min. 8 viikkoa)
- Ei ole ollut yhtenäistä ohjeistusta

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Opas sulfaattimaiden kartoitukseen turvetuotantoalueilla

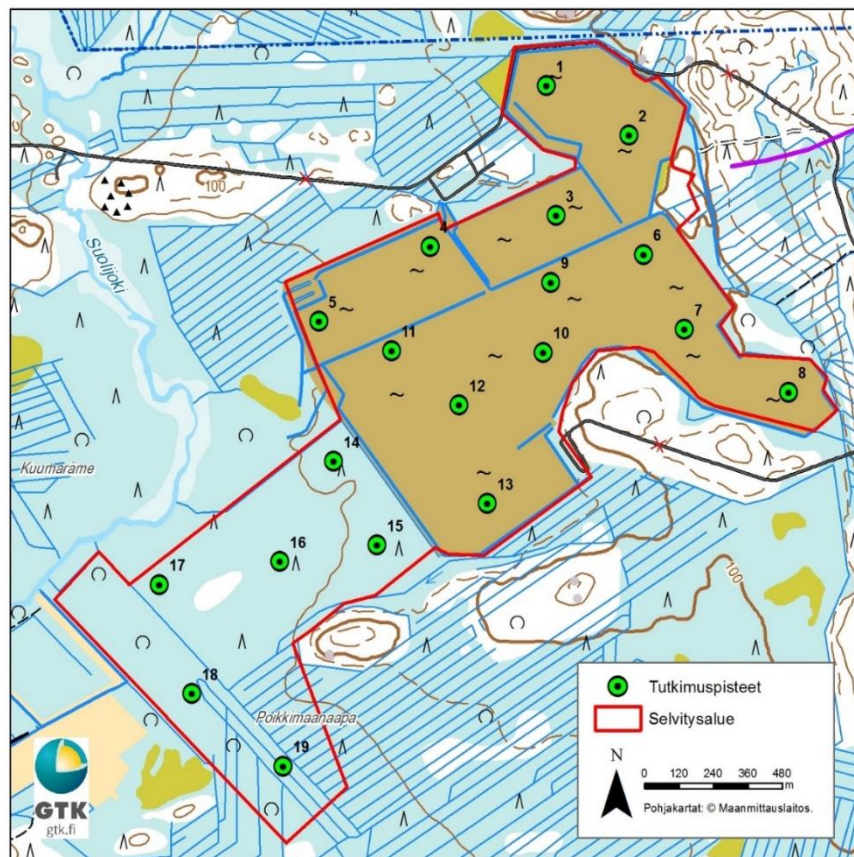
- Edistää yhtenäisiä menetelmiä ja käytäntöjä
- Viranomaisille ja toimijoille (soveltuu osin myös muihin maankäyttömuotoihin)
- Luonteeltaan päivittyvä verkkojulkaisu
  - Uudet tunnistus- ja analyysimenetelmät
  - Riskiluokitus

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Havaintopisteet

- Lähtökohtana 1 havainto / 10 ha hyvä
- Tasaisesti koko alueelle tai hyödyntäen pohjamaalajitietoja ja suunniteltuja kaivuita
- Mahdollisuus muuttaa suunnitelmaa maastohavaintojen perusteella

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Näytteenotto

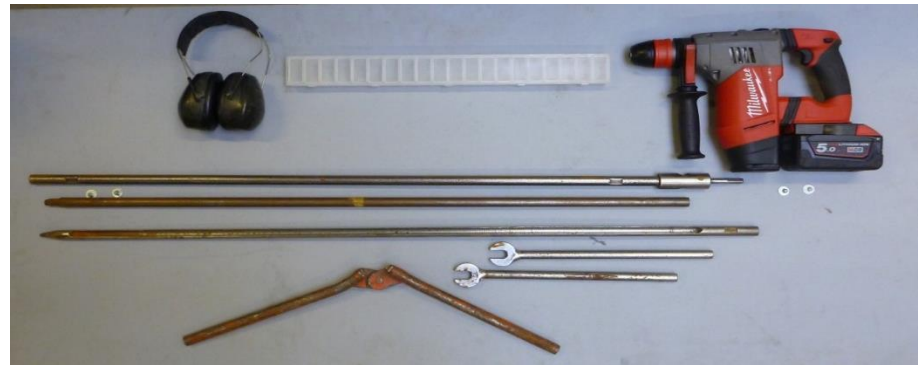
- Maaprofiilin huolellinen kuvaus
  - Maalaji, väri rakenteet
  - Kerrospaksuudet
  - Aistinvaraiset havainnot sulfideista
- pH- mittaukset jo maastossa
- ”Puhtaat” näytteet ja oikea säilytys

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Näytteenotto

- Edustavat näytteet kaikista kerrosyksiköistä (myös turve)
  - Voidaan ottaa myös jatkuvana sarjana
- Erityishuomio heti turvekerroksen alapuoliseen maaperään
- Näytteenotto suunnitellun kaivuussyvyyden/kuivatus syvyyden alapuolelle

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Laboratorioanalyysit

- pH-inkubaatio (min. 8 viikkoa)
  - Kaikki näytteet
- Kokonaisrikkipitoisuus
  - Edustavasti kaikista kerrosyksiköistä
  - Mineraalimaanäytteille esim. kuningasvesi ja ICP-OES ja turpeelle rikkianalysointori

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

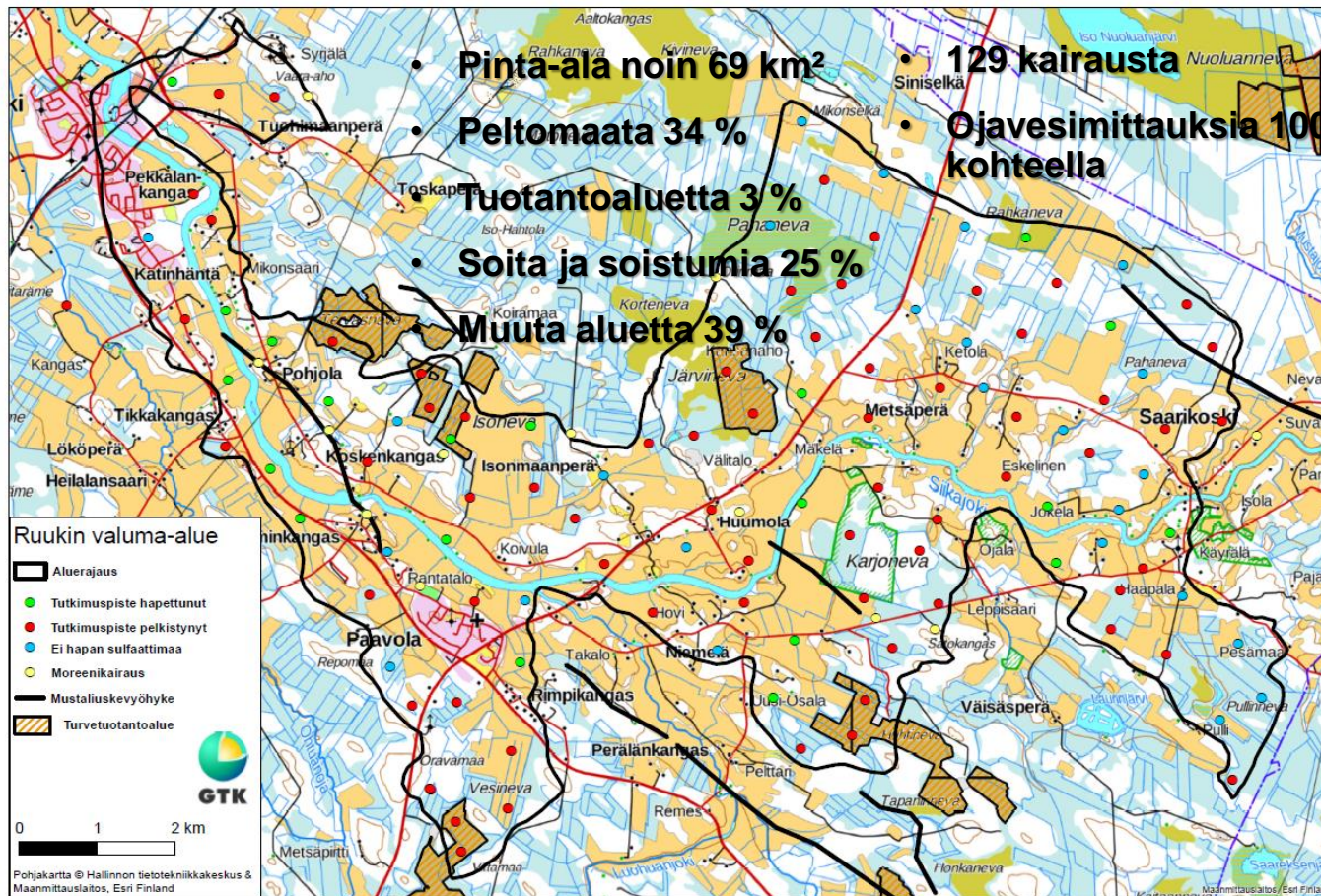

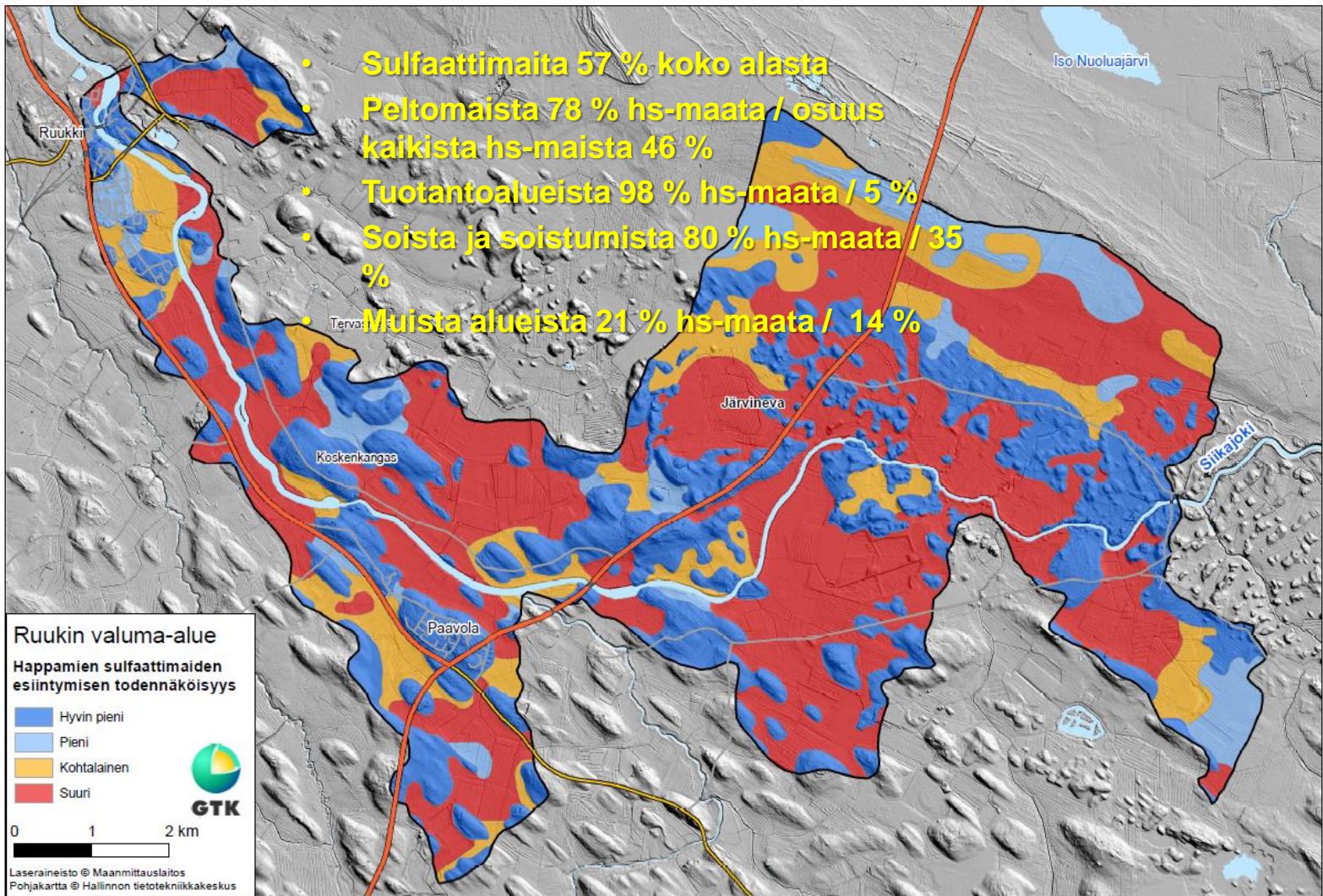
Riskiluokitus

- Kaikki sulfaattimaat eivät ole samanlaisia
  - Vaihtelua rikkipitoisuuksissa, happamoitumisen nopeudessa ja voimakkuudessa → tarve riskiluokitukselle
  - Maalajin mineralogia, rakeisuus, orgaanisen aineksen määrä vaikuttavat puskurikykyyn
- Ei yleisesti käytössä olevaa yhtenäistä menetelmää
  - TUNNITUS-projektissa ollaan kehittämässä asiditeettiin perustuvaa menetelmää (hapontuottomäärä)

Kartoitus Ruukin pilottialueella

- Tarkennettua tietoa sulfaattimaiden esiintymisestä ja ominaisuuksista projektin ja mallinnuksen tarpeisiin

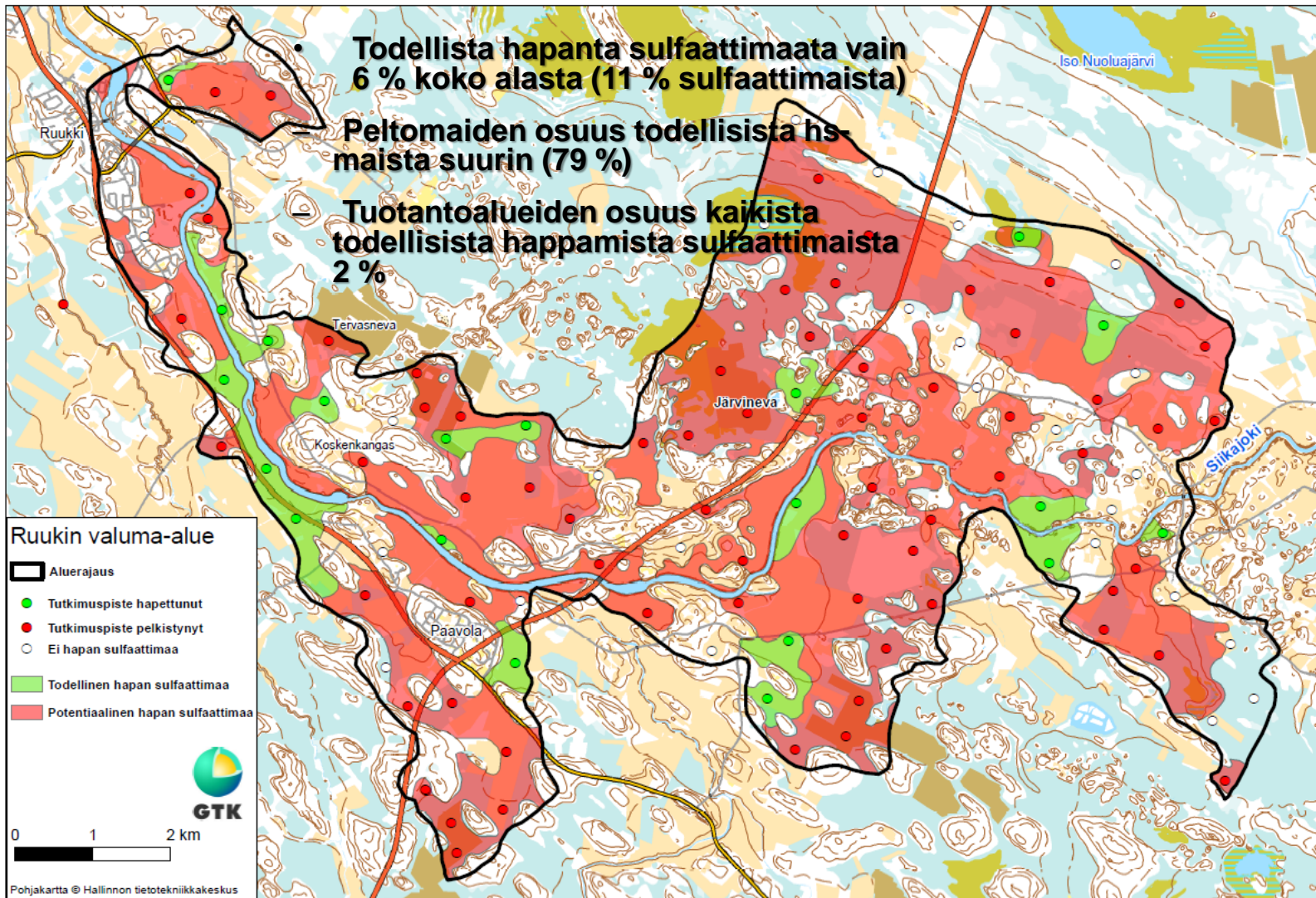
ojelma

Kestävää kasvua

Vipuvoimaa
 EU:lta
 2014–2020

Euroopan unioni
 Euroopan aluekehitysrahasto

Johtopäätöksiä

- Tuotanto-alueiden kartoitukset
  - Kartoituksessa tärkeää asiantuntijuus / perehtyminen ohjeistuksiin
  - Tuotantoalueet ovat erilaisia ja tutkimusten tarkkuutta ja sisältöä olisi hyvä pystyä muokkaamaan kohdekohtaisesti
- Valuma-aluekohtainen tarkennettu kartoitus
  - Voidaan arvioida paremmin THS ja PHS jakaantumista
  - Sulfaattimaat maankäyttöluokittain
  - Kartoittaminen aikaa vievää

